

TAXE PERÇUE	GORIZIA	SETTIMANALE - SPEDIZIONE IN ABBONAMENTO POSTALE
TASSA RISCOSSA	ITALY	GRUPPO 1º/70% - AUTORIZZAZIONE DCSP/III/40509/91/5681/102/88/BU DEL 12.11.1991 - REG. TRIB. DI GORIZIA N. 5 - 28-01-1949
UREDNIŠTVO IN UPRAVA: REDAZIONE E AMMINISTRAZIONE		RIVA PIAZZUTTA, 18 - 34170 GORIZIA - GORICA Tel. 0481/533177 - Fax 533177 - Pošni Urn 11234499
PODUREDNIŠTVO:		Vicolo delle Rose, 7 - 34135 TRIESTE - TRST - Tel. 040/414646

Čosić in Milošević merita moči 75 let bitke pri Kobaridu

Medtem ko se spopadi v Bosni nadaljujejo in prihaja tudi do zaskrbljujočih oboroženih sporov med Hrvati in Muslimani, se Tudjman in Čosić dokaj uspešno dogovarjata v Ženevi. Predsednik tretje Jugoslavije se je prvič sestal tudi z Izetbegovićem, s katerim sta oblikovala skupni poziv za prenehanje sovražnosti in se načelno dogovorila, da bosta poskušala normalizirati odnose med državama z medsebojnim diplomatskim priznanjem.

Skupno sta obsodila tudi etnično čiščenje (ameriška administracija je ZN zopet posredovala poročilo o hudih zločinih s tem v zvezi). Še dlje sta prišla Tudjman in Čosić, ki sta se dogovorila, da bosta državi odprli v Zagrebu in Beogradu urada za zvezo. Ta naj bi najprej poskrbela za obnovo cestnih, železniških in telekomunikacijskih povezav. Srbom v Krajinah naj bi bilo omogočeno, da poleg hrvaškega pridobe tudi jugoslovansko državljanstvo. Tudjman je po vrnitvi s tega drugega kroga pogovorov izjavil, da je z njim »nad vse zadovoljen«, tako pa sta se — sicer nekoliko previdneje — izrazila tudi oba mirovna pogajalca Vance in Owen, ki pa sta sedaj bolj ali manj v vlogi gostitelja ženevskih pogovorov. Očitno je, da je linija Panić-Čosić sprevidela, da je za preživetje tretje Jugoslavije treba žrtvovati tudi sanje o Veliki Srbiji - kolikor seveda ta vsaj v smislu političnih vplivnih con že ni uresničena.

Toda prave težave se za Čosića, sicer avtorja novodobnih srbskih načrtanj, začnejo pri domačih nacionalistih in Miloševiću. Incident, ko je srbska policija v začetku prejšnjega tedna zasedla poslopje jugoslovanskega ministrstva za notranje zadeve, komentatorji ocenjujejo kot začetek merjenja moči med obema strujama. Formalno naj bi pri zasedbi šlo za lastninsko-pravno zadevo, opozicijske stranke v Beogradu pa so mnenja, da srbska policija — mnogo številčnejša in bolje opremljena kot zvezna — uničuje arhive tajne policije (in dokumentacijo o etničnih čiščenjih na Hrvaškem in v BiH, dodajajo drugi). Opozicija podpira Čosića v njegovih prizadevanjih, da bi »Jugoslavijo« potegnil iz osame, dogovor s Tudjmanom pa ocenjuje kot »potezo politične realnosti«. Težave pa bo Čosić imel tudi s Srbi v Krajinah, ki omenjenim pogovorom nasprotujejo. Tako so že preprečili dogovorjeno odprtje avtoceste Beograd-Zagreb, ki deloma poteka po območju Krajine, z banjaluškega vojaškega letališča pa nočejo

umakniti vojaških letal v Beograd. Izetbegović lahko ob sporazumevanju velikih dveh le prisiljeno sledi ravnanju Hrvaške in upa, da dogovor med Tudjmanom in Čosićem ne bo preveč na škodo njegove domovine. Ker svet polaga precejšnje upe v umirjanje razmer med Hrvaško in Srbijo, je pritisk na Izetbegovića vse močnejši. Tako se je kljub poprejšnjim zatrditvam odločil, da se sestane vojaški delegaciji bosanske in srbske vojske, »nikoli«, tako Izetbegović, pa da se ne bosta sestali politični delegaciji z obeh strani.

V tej številki dobite:

- Novi slovenski dnevnik zbuja številna ugibanja (stran 2)
- Kipar France Gorše spet med rojaki (stran 3)
- V počastitev spomina skladatelja V. Vodopivca
- Pok. msgr. Salvatore Degrossi (stran 5)
- Obsojen župnik (stran 6)

Listnica uredništva

Cenjene bralce in sotrudnike obveščamo, da bomo v kratkem menjali številko našega faxesa. Nova številka bo 536978.

Papež pojde v Sv. Deželo

Pretekli teden je bil v Vatikanu na obisku izraelski zunanji minister Shimon Peres, ki je pred tem imel razgovore z italijanskimi ministri. Ob koncu obiska so v Vatikanu izdali poročilo o razgovorih, da »so bili pristržni in jasni.« Minister je v imenu svoje vlade povabil sv. očeta na obisk sv. dežele. Kdaj bo do tega prišlo, niso še nič določili, pravijo pa, da se to lahko zgodi leta 1994.

Ta obisk pomeni korenit preobrat v odnosih med Vatikanom in izraelsko državo. Vatikan namreč do sedaj ni hotel urediti diplomatskih odnosov, dokler se ne reši vprašanje Jeruzalema. Sedaj se zdi, da so dosegli načelno rešitev te zadeve.

Pred 75 leti se je začela 12. soška bitka in se v nekaj dneh tudi končala za italijansko armado ta usodna bitka pri Kobaridu, ki jo italijansko zgodovinske pozna kot »Rotta di Caporetto« ali poraz pri Kobaridu. Izgubila je kar zajetih, ranjenih in mrtvih okrog stotisoč vojakov. Za to ofenzivo je Avstriji priskočila na pomoč Nemčija, ki je poslala osem divizij. Izdelali so skupen načrt za napad na italijanske čete od Tolmina do Rombona nad Bovcem. Na tem sektorju je bilo na avstrijski strani 15 divizij s 1800 topovi ter 326 minometi, na italijanski pa 17 divizij, 1500 topov in 1200 minometov. Skupno na obeh straneh okrog 600 tisoč vojakov.

Dne 24. oktobra 1917 ob 2. zjutraj se je začelo bombardiranje italijanskih položajev od Tolmina do Bovca z vsemi topovi in minometi. Vreme je bilo grdo, deževno. Ob osmi uri zjutraj je prešla v napad pehota na celi črti. Še isti dan so prebili frontne položaje in italijanska armada se je začela umikati. Naslednji dan so se napadi nadaljevali in umikanje tudi. Tretji dan so bile avstrijske čete v Kobaridu in preko Stola ter Matajurja prodirale proti Čedadu in Furlaniji. Poraz je bil na dlani in Italijani so bili prisiljeni zapustiti položaj tudi na Krasu. Umaknili so se do Piave, kjer se je fronta ustavila za eno leto. V začetku novembra 1918 so Italijani skupaj z za-

Kostnica pri Kobaridu

vezniki pripravili ofenzivo na Piavi in razbili avstrijsko armado, ki se je to pot umikala v nasprotni smeri do končnega poraza Avstro-ogrske.

Obletnice poraza pri Kobaridu so se slovesno spomnili v soboto, 24. oktobra. Spominsko slavlje je pripravilo slovensko predsedstvo ob sodelovanju italijanskega konzula v Kopru. Ob 11. uri so položili vence na grobove italijanskih vojakov, ki so pokopani v kostnici pri cerkvi sv. Antona v Kobaridu. Sledila je sv. maša za vse padle; somaševala sta nadškof Bommarco, škof Pirih in domači župnik Franc Rupnik. Slavja so se udeležila zastopstva vseh narodov, katerih vojniki so sodelovali

pri tej dvanajsti soški bitki (Italija, Avstrija, Nemčija, Ogrska, Češka, Slovaška, Slovenija, Hrvaška in Bosna Hercegovina).

Popoldne ob 15. uri so odprli prenovljeni muzej soške fronte. Muzej je bil zelo izpopolnjen in ima med drugim materialom tudi plastičen zemljevid fronte od Tolmina do Bovca v velikosti 3, 60 dolžine in 1,60 višine. Razstavljeno je tudi originalno orožje obeh armad.

Muzej je bil odprt pred dvema letoma in ga je obiskalo že 70 tisoč oseb. Letos je dobil priznanje, kot najboljši muzej v Sloveniji in evropska komisija za muzeje ga je vpisala v svoj katalog.

Evropa po Birminghamu

nov. In tudi to prihaja na dan na vseh pomembnejših zasedanjih Evropske skupnosti ali z drugo besedo vladnih in državnih predstavnikov. To je namreč Evropa držav, ki danes sestoji še v bistvu iz državnih sklepov posameznih članic in se to odraža v sklopu Evropskih komisij (ministrstev) in iz nje sestavljene svojevrstne vlade s predsednikom Jacquesom Delorsom na čelu. Zraven je od volivcev izvoljen evropski parlament, ki je seveda politično pomemben organ, nima pa še prave zakonodajne oblasti.

EVROPA DRŽAVLJANOV

Ob koncu lanskega leta je bilo znano zasedanje v Maastrichtu na Nizozemskem, kjer je bila začrtana nova bodoča pot politične Evrope. O vsem tem smo že pisali. Nedavno pa je bilo vrhunsko zasedanje EGS v Birminghamu v Veliki Britaniji. V tem obdobju ima namreč prav Anglija predsedstvo EGS. V načrtu pa je že decembrsko zasedanje v Edinburgu. Vajeni smo že, da prinaša vsak podoben ministrski sestanek kako novost, in tudi srečanje v Birminghamu ni v tem oziru razočaralo.

Med raznimi drugimi točkami in priporočili so predsedniki vlad EGS

sprejeli načelo o »Evropi državljanov«. To je prav gotovo nov pojem v političnem razvoju Evrope. Je namreč prvič, da vlade oz. države, ki jo sestavljajo, dajejo poudarek tistim, ki državo sestavljajo namreč ljudem, državljanom. In to kot subjekt, ki mu je treba posvetiti potrebno pozornost. Kaj med ostalim priporoča birminghamski dokument? Najprej ugotavlja, da mora skupnost demokratičnih držav (kot je EGS) najprej iskati podporo državljanov, saj samo tako lahko napreduje. Evropska skupnost naj tako postane bolj odprta, in naj pospešuje diskusijo ter daje informacije o svoji dejavnosti. Še bolj pomembno je priporočilo, ki vabi k večjemu upoštevanju in spoštovanju zgodovine, kulture in tradicij posameznih narodov, ki jo sestavljajo, za večje razumevanje vse stvarnosti.

Zlasti slednje točke pomenijo lep korak naprej v dosedanji samo »državni« miselnosti organov Evrope. Res da to še ni v vsem ideja o Evropi narodov in dežel, predstavlja pa vseeno že nekaj korak naprej v tej smeri. In to je pozitivno. Nekdanji ameriški državni tajnik Henry Kissinger je bil znan po svoji politiki »majhnih korakov« — in tudi na poti evropske integracije so po-

membni prav mali koraki, ki pa naj utrejo pot velikim zamislim.

MANJŠINE IMAJO SVOJO VLOGO

Pred dobrim tednom pa je v evropskem parlamentu v Bruslju zborovala zveza evropskih narodnih manjšin oz. njihovih narod in gibanj. Tako so se tu na letnem zasedanju zbrali predstavniki Škotov, Ircev, Valežanov, Flamcev, Baskov, Korzičanov, Alzačanov, Bretoncev, Sardincev, Slovencev in drugih skupnosti. Od lanskega leta je Škotinja predsednica te zveze (ALE). Na dnevnem redu je bilo več pomembnih vprašanj, ki se vedno naberejo za debato. Prisotnih je bilo tudi veliko evropskih poslancev teh skupin. Podrobnejše poročilo o tem na drugem mestu.

Države in narodi imajo v vsem tem procesu pač vsak svojo vlogo. Današnja politična Evropa vodijo države oz. njihove vlade. Z dokumentom iz Birminghama je vzrasel nov pojem Evrope državljanov, s čimer se odpirajo vrata tudi posameznostim. In tako bodo tudi narodi dobili svoje mesto, z njimi pa tudi manjše narodne skupnosti in manjšine Evrope, ki morajo v bodoče postati enakopraven del z ostalimi skupnostmi.

Spectator

Kipar France Gorše spet med rojaki

V matici dolga leta pozabljen, preziran in zamolčan veliki slovenski kipar in ilustrator France Gorše, šele v zadnjem času dobiva zaslužen mesto v zgodovini slovenske umetnosti 20. stoletja. Še v sedemdesetih letih je takratni partijski vrh v Sloveniji prepovedal razstavo njegovih del v Kostanjevici na Krki, dolg do umetnika je po poldrugem desetletju naposled poravnala ljubljanska Moderna galerija dve leti po Gorševi smrti (1988).

V pravkar sklenjenih oktobrskih dneh pa se je umetnik, ki je dobršen del svojega življenja prebil na tujem, spet vrnil v Slovenijo. Delo in življenjsko pot Franceta Goršeta je ob odprtju njegove prve retrospektivne razstave v mariborski galeriji Ars sacra, predstavil ugledni umetnostni zgodovinar dr. Ivan Sedej. Postaje v Zamostecu pri Sodražici, nedaleč od Ribnice na Dolenjskem, leta 1897 rojenega umetnika, so po Sedejevi oznaki, v njegovo ustvarjanje vnašale svoje pečate, iskanje duhovnosti in slovenskih korenin pa ga je spremljalo vse življenje do poslednjih ur v bolnišnici na Golniku.

Po študiju pri znamenitem kiparju Ivanu Meštroviću v Zagrebu, je prva leta preživel v Trstu in Gorici,

France Gorše: Kapela v Tinjah

v zrelem obdobju ustvarjal v Ljubljani in se pred komunizmom ob koncu druge svetovne vojne umaknil v Trst, nato v ZDA in končno na avstrijsko Koroško, v Sveče, kjer je zbrana njegova umetniška zapuščina, skupaj z znanim Parkom slovitih koroških slovenskih mož. Na razstavi v Mariboru so zbrane Gorševine slike in skulpture iz Sveč ter štirje osnutki za opremo cerkve sv. Cirila in Metoda na Tezmem.

Sredi oktobra (16. 10.) so v galeriji Božidar Jakac v Kostanjevici na Krki odprli še stalno razstavo Gorševih umetniških del. Slavnostni govornik na prireditvi je bil priznani umetnostni zgodovinar dr. Jože Kastelic iz Novega mesta, stalno Goršeto zbirko pa je odprl kostanjeviški rojak dr. Andrej Smrekar, ravnatelj Narodne galerije v Ljubljani.

I.V.

France Gorše je močno povezan s Primorsko, saj je dve leti (1926/28) bival v Trstu, nato dve leti v Gorici, kjer je imel tudi svoj atelje. Pri nas je pustil razne umetnine (Šempeter pri Gorici, Devin, Kat. dom). Po zadnji vojni je prišel v Trst in tu učil na znatnem liceju od leta 1945 do 1951; sodeloval je na tržaškem radiu. Februarja 1952 se je izselil v Združene države Amerike in nazadnje na Koroško.

RADOSLAVA PREMRL

Moj brat Janko - Vojko

Na začetku poletja je pri Slovenski matici v Ljubljani skoraj neopazno izšla knjiga Radoslave Premrl Moj brat Janko-Vojko. Bralci Zaliva se tega žlahtnega teksta spominjajo že iz šestdesetih oz. sedemdesetih let, ko je izhajal v tej reviji in jo bistveno oplemenitil.

Slavka Premrlova razgrinja pred nas v teh spominih svetlo podobo svojega brata, zavedne in hudo prizadete vipavske družine ter razmer na Primorskem pod fašizmom, med vojno in tesnim obdobjem po njej. Kot svetla nit povezuje vso pripoved rahla ironija, kritično in samostojno vrednotenje dogajanja in samo po sebi umevni narodna zavednost ter odklanjanje nasilja. Pogumno in vedro kljubovanje trpljenju in tudi pripovedovalni zagon se prelomita ob smrti sestre Božene, o kateri skoraj ne more pisati, tako da lahko razberemo usodne okoliščine njene tragedije samo med vrsticami. To dekle, ki je živela odmaknjena od vsega dogajanja, uživala v glasbi, ubogala starše, je popolno nasprotje njegovemu vzdušju in bratu heroju.

Ta je bil izjemen že kot otrok: pripravljal se je za vlogo voditelja, študirjal, nagajal, zbiral orožje in se bojeval, ko je nastopil za to čas.

Njegova smrt še danes ni povsem razčiščena, vendar je nekako razumljiva in tudi toliko bolj sprejemljiva kot sestrina. Med tema dvema skrajnostima je razpeta najprej banditova in potem herojeva družina. Banditovi družini požgejo dom, mučijo starše, brata in sestri, ne prizaneajo niti dvanajstletnemu bratcu, ki mu je dovoljeno priti iz policijskega zapora v ul. Bellosguardo v internacijo... Ni poznal več smeča, na vsa vprašanja je odgovarjal z da in ne in me spravljal v obup zaradi vsega, kar so skrivale njegove odsotne, žalostne oči.

Banditovega očeta pretepajo in mučijo, ga vkljenjenega v verige izpostavljajo sramotnemu. Herojevemu očetu pa ne morejo odpustiti, da je

veljal za premožnega trgovca in posestnika, in si ne morejo kaj, da bi ga ne ovirali in skušali prevzgojiti.

Banditova sestra Slavka pa gre po srečnem otroštvu skozi zapore in internacijo ter nevarnosti med bivanjem in delovanjem kot partizanska učiteljica na področju, ki so si ga delili Nemci, partizani, domobranci in četniki. Kot samostojno misleča herojeva sestra po vojni ni več sprejemljiva za nikogar.

Pa še en spomenik je postavljen v tej knjigi: Jankovi materi, ki blaži vse težave, prenaša trpljenje, ostaja vedno poštena, ponosna in dobra.

To je knjiga naše preteklosti, naših upov in bolečin.

Nada Pertot

ŠIRI KATOLIŠKI GLAS

SKPD M. FILEJ in KATOLIŠKA KNJIGARNA

vabita na predstavitve knjige
RADOSLAVE PREMRL

MOJ BRAT JANKO - VOJKO

Katoliška knjigarna - torek, 3. nov. 1992, ob 17.30

Knjigo bo predstavil prof. TOMAŽ PAVŠIČ

Rožmarin za Slovence v matici in zamejstvu

Italijanska založba Pizzicato v Vidmu izdala trojezično knjigo z izborom slovenskih ljudskih pesmi in kaseto z zvočnimi posnetki pesmi

Pri italijanski založbi Pizzicato v Vidmu (Udine) je ugledni slovenski etnomuzikolog Julijan Strajnar izdal trojezično knjigo Rožmarin, ki slovensko, italijansko in angleško govorečim bralcem predstavlja izjemno bogastvo slovenske ljudske pesmi. Knjigi je priložena kaseto z zvočnimi posnetki vseh predstavljenih pesmi. Pri tem je treba posebej omeniti, da je oboje nastalo na željo in pobudo oddelka za glasbene izdaje znane videmske založbe.

Doslej prva tovrstna zbirka zajema 50 pesmi iz 34 krajev slovenskega etničnega ozemlja, torej tudi tistih s Slovenci poseljenih območij, ki so zunaj matične domovine, v zamejstvu. Vse te pesmi — med njimi so tudi nekatere znane iz Furlanije-Juljske krajine, so posnete in jih hrani zvočni arhiv Instituta za slovensko narodopisje pri Znanstvenoraziskovalnem centru Slovenske akademije znanosti in umetnosti v Ljubljani. Zanimivo je, da je prav izbor zvočnih posnetkov odločal o tem, katere pesmi in iz katerih krajev bodo predstavljene v Strajnarjevi knjigi. Kljub odvisnosti pri izbiri se je avtorju posrečilo, da je v svojem delu temeljito in na visoki znanstveni ravni prikazal raznolikost, pestrost in bogastvo slovenske ljudske vokalne dediščine v njeni izvorni in tudi dokumentirani obliki.

Posebna oblika knjige enega vodil-

nih slovenskih strokovnjakov na področju glasbeno-folklornega ljudskega izročila je nedvomno v tem, da razvršča izbrane pesmi po smiselno zaokroženih etnomuzikoloških območjih, ki se dokaj dobro ujemajo z narečnimi. Po vsebini in s svojo sporočilnostjo so naše ljudske pesmi zelo raznolike, od pripovednih, ljubezenskih, svatovskih in pivskih do obsmrtnih, nabožnih, vojaških, stanovskih in šaljivih pesmi.

Vse ljudske pesmi v knjigi Rožmarin so predstavljene z notnimi zapisi in izvornim besedilom, kakor so jih nekdanji peli ljudski pevci, melodijo pa prijetno zaigrali domači vižarji. Vsa besedila so prevedena v italijanščino in angleščino dobesedno in ne pesniško. S pomočjo prevodov so namenjena predvsem vsem tistim, ki ne razumejo slovenskega jezika in so jim tuja naša narečja, da bi lahko vsaj prebrali, o čem gojijo izbrane slovenske ljudske pesmi.

Tudi spricho teh spoznanj in naravnosti tega pomembnega glasbenega dela je Strajnarjeva knjiga Rožmarin (s kaseto) dragocena obogatitev slovenske glasbene literature. Obenem naj bi tujcem, ki jim je še zlasti namenjena, z besedo, notnimi zapisi in zvočnimi posnetki pokazala, kako bogata, raznolika in privlačna je pristna slovenska pesem.

I.V.

Potujete v Rim?

Nekoč hotel Bled, danes hotel

Emona

Obveščamo vas, da smo 15. marca 1991 odprli v Rimu hotel Emona.

Za rojake poseben popust.

Naslov hotela: via Statilia, 23 00185 - Rim, tel. (06) 7027911 - 7027827. Fax: (06) 7028787.

Literarni natečaj

»MLADIKE«

1. Revija Mladika razpisuje XXI. nagradni literarni natečaj za izvorno še neobjavljeno črtico, novelo ali ciklus pesmi.

2. Rokopise je treba poslati v dveh čitljivo pretipkanih izvodih na naslov MLADIKA, ul. Donizetti 3, 34133 Trst, do 31. decembra 1992. Rokopisi morajo biti opremljeni samo z geslom ali šifro. Točni podatki o avtorju in naslov naj bodo v zaprti kuverti, opremljeni z istim geslom ali šifro. Teksti v prozi naj ne presejajo deset tipkanih strani, ciklusi poezije pa naj predstavljajo samo izbor najboljših pesmi.

3. Ocenjevalno komisijo sestavljajo: univ. profesor in kritik Martin Jevnikar, pisatelj Alojz Rebula, pesnik Albert Miklavc, prof. Ester Sferco in odgovorni urednik revije Marij Maver. Mnenje komisije je dokončno.

4. Na razpolago so sledeče nagrade:

za črtico ali novelo:

prva nagrada 200.000 lir
druga nagrada 150.000 lir
tretja nagrada 100.000 lir

za pesem ali ciklus pesmi:

prva nagrada 100.000 lir
druga nagrada 70.000 lir
tretja nagrada 50.000 lir

5. Izid natečaja, ki je odprt vsem, ne glede na bivališče, bo razglašen ob slovenskem kulturnem prazniku — Prešernovem dnevu — na javni prireditvi in po časopisju.

Vsi teksti ostanejo v lasti Mladike. Nagrajena dela bodo objavljena v letniku 1993. Objavljena bodo lahko tudi nenagrajena dela, za katera bo komisija mnenja, da so primerna za objavo.

Nov dokument

Med »Cerkvenimi dokumenti«, ki jih izdajajo slovenski škofje, je izšel prevod poročila o škofovski sinodi zborovanju, ki jo je lani konec novembra sklical sv. oče. V Rim je povabil zastopnike narodov Zahodne, Srednje in Vzhodne Evrope, da bi skupno proučili, kako graditi novo Evropo. Treba je bilo pregledati spremembo stanja po padcu komunistične ideologije v Vzhodni Evropi in skupno z drugimi veroizpovedmi iskati rešitev za novo evangelizacijo.

Zborovanja so potekala pod geslom »Bodimo priče Kristusa, ki nas je osvobodil«.

Škofijske sinode so se med drugimi udeležili tudi slovenski predstavniki, in sicer mariboski škof dr. Franc Kramberger, profesor osnovnega bogoslovja na Teološki fakulteti v Ljubljani dr. Bogdan Dolenc in pisatelj dr. Alojz Rebula iz Trsta.

Mariborski škof in prof. Rebula sta na sinodi ob navzočnosti sv. očeta tudi govorili. Dr. Kramberger je govoril o izvajanju koncilskih navodil v preteklih desetletjih in v bodočnosti, prof. Rebula pa je dal naslov svojemu govoru: »Ob izstopu iz katakomb«, kjer je govoril o Cerkvi pod komunističnimi režimi in prehod iz njih na pot v demokracijo.

Ta dokument je znova dokaz, kako Cerkev s svojim evangeljskim naukom in delom teži za tem, da bi ustvarila novo Evropo, kjer bo duh vladal nad materijo. Tako želi Cerkev pomagati narodom k pravi svobodi.

C.K.

Srce in denar

SPEVOIGRA

ZA SOLISTE, IGRALCE, BALET, ZBOR IN ORKESTER

Besedilo Filip Terčelj in Marij Čuk

Odrska predelava Aleksij Pregarc

Orkestracija Hilarij Lavrenčič

NASTOPAJO

Minka - Alenka Slokar
Janko - Dušan Kobal
Reza - Franka Žgavec
Jernač - Božidar Tabaj
Cene - Kazimir Černic

Šlogarca - Majda Zavadlav
Učiteljica - Snežica Černic
Kralj - Marko Černic
Soseda - Danjela Puia
Anka Černic, Jan Leopoli,
Fabjan Sfiligoj

Sodelujejo: mešani, moški in ženski zbor, operetni orkester in ritmična skupina

REŽIJA ALEKSIJ PREGARC

DIRIGENT HILARIJ LAVRENČIČ

Scena Hijacint Jussa, kostumi Tatjana Kosič, ritmika Barbara Piccolo, luči Niko Klanjšček in Branko Terčič, asistent režije Anka Černic, scenski asistent Stanko Ferfolja, korepetitor Lucija Lavrenčič, realizacija scene Mario Leopoli in Alojz Maraž, tehnični asistent Mitja Čevdek, suflerka Marinka Leban.

PREMIERA V KATOLIŠKEM DOMU V GORICI, SOBOTA 7. NOVEMBRA 1992, OB 20.30
PONOVITVI V NEDELJO, 8. NOVEMBRA OB 17. URI IN ČETRTEK, 12. NOVEMBRA OB 20.30

Predprodaja vstopnic v Katoliški knjigarni v Gorici od 5. novembra

V počastitev spomina skladatelja Vinka Vodopivca

Zveza slovenske katoliške prosvete iz Gorice se ob 40. obletnici smrti skladatelja Vinka Vodopivca želi odločiti njegovemu spominu s smelo odločitvijo, da uprizori njegovo spevoigro »Srce in denar«. Odločitev je brez dvoma izreden podvig, saj zahteva večplastno sintezo umetniškega ustvarjanja. Ker je doživela Gobčeva Planinska roža leta 1989 izreden uspeh, smemo pričakovati umetniški užitek in velik odziv pri občinstvu tudi s to glasbeno prireditvijo.

Spevoigro »Srce in denar« so že leta 1951. uprizorili v Gorici srednješolci. Delo je bilo izvedeno v originalni zamisli, po besedilu pisatelja, duhovnika Filipa Terčelja. Ker je spevoigra v originalu kratka, se je organizator odločil, da bo govorjeni in glabsbeni tekst razširil. Za deloma novo, dopolnjeno besedilo in za odsko predevalo sta poskrbela Marij

Čuk in Aleksij Pregarc. Orkestracija in ureditev glasbenih točk je prevzel Hilarij Lavrenčič, ki je spevoigro glasbeno razširil, tako da je vpeljal v njen tekst nekaj primernih Vodopivčevih skladb. Tako je na primer vključil pesmi Vesela družba, Na trgu (iz rokopisa), Fantovska pesem in samospjev Srce človeško sveta stvar, na besedilo Simona Gregorčiča.

Orkester je sestavljen iz 17 elementov (godala, pihala, trobila in tolkala). Orkestranti so pretežno iz tržaške Glasbene matice, nekateri tudi iz Goriške-Videmske pokrajine.

Med domačimi solisti so tudi gostje z onstran meje. Solistične točke izvajajo Alenka Slokar, Franka Žgavec, Dušan Kobal, Božidar Tabaj, Kazimir Černic. Zbor približno 40 pevcev sestavljajo doberdopski, števerjanski in goriški pevci. Igralci so

člani dramske skupine PD Štandrež in goriškega Odra 90. Ritmično skupino deklet iz Gorice in Štandreža, ki se je zbrala ob tej priliki, vodi Barbara Piccolo. Scenograf je Hijacint Jussa, tehnično izvedbo sta pripravila Alojz Maraž in Mario Leopoli. Za kostume je poskrbela Tatjana Kosič. Režira Aleksij Pregarc, dirigira Hilarij Lavrenčič.

Vsebinsko je spevoigra kar se da preprosta. Nastopajo tipične figure ljudske igre v ljubzenskem razpletu. Zgodbo dopolnjuje ob osrednjem dogajanju še okvirno prizorišče, z mnogimi igralci, pevci - plesalci. V dobri uri se bo na odru odvila spevoigra, pri kateri sodeluje približno 100 ljudi.

Res zahteven korak, zamisel katerega izziva priznanje! Želimo si lahko samo, da bo tudi njeno umetniško sporočilo v duhu veličine Vinka Vodopivca!

CECILIJANKA '92

Letošnja revija pevskih zborov Cecilijanka se bo odvijala v Katoliškem domu v Gorici v soboto, 21. in nedeljo, 22. novembra.

Posvečena bo skladateljema Vinku Vodopivcu in Mirku Fileju ob njihovi 40. in 30. obletnici smrti.

Zveza slovenske katoliške prosvete iz Gorice vabi zборе, ki nameravajo na Cecilijanki sodelovati, da sporočijo program treh pesmi do 31. oktobra.

Med vajami spevoigre Srce in denar

Priznana dvojezična šola v Špetru

V Špetru v Benečiji imajo dvojezično osnovno šolo za beneške otroke; pouk se vrši v slovenščini ter italijanščini; v okviru šole je tudi otroški vrtec. Didaktični ravnatelj iz Šent Lenarta je uradno sporočil, da je dvojezična šola v Špetru Slovenov tudi uradno priznana s pravico javnosti. Šolska spričevala te šole bodo torej imela uradno veljavo kot vse državne šole in otrokom ne bo več treba hoditi na izpite v kako državno šolo kot doslej. »Pismo, ki smo ga dobili, je izredno važno, saj uresničuje naša večletna pričakovanja,« je izjavil predsednik upravnega odbora Pavel Petricig.

Mladi člani štandreške skupine so se predstavili

Zaključni prizor spevoigre Rendez - vous v izvedbi mladinskega odseka prosvetnega društva »Štandrež«. Od leve Samanta Zara, Martin Marušič, Serena Mučič, Božidar Tabaj, Vanja Bastjančič, Darja Pavio in Dimitri Brajnik

Prijetno presenečenje ob predstavitvi mladinskega dramskega odseka prosvetnega društva »Štandrež« v soboto, 24. oktobra, v župnijski dvorani »Anton Gregorčič« v Štandrežu. Presenečenje za lepo predstavo in za številne mlade, ki so napolnili štandreško dvorano. In tako je tudi prav, saj so mladi igrali predvsem za svoje sovrstnike in sošolce. To jim je tudi lepo uspelo.

Štandreška mladina si je izbrala delo slovenskega avtorja Antona Medveda Rendez - vous. Gre za veseloigro s klasičnimi rekviziti, kot so zamenjava oseb, pisem in drugih predmetov ter seveda služkinje, ki meša štrene.

Edino starejšo vlogo, upokojenega stotnika Evgena Lokarja je kot izkušen igralec suvereno podal Božidar Tabaj, njegovo še zelo mladostno soprogo Berto pa Vanja Bastjančič. In ravno okrog nje se suče vsa zgodba. Zahtevno vlogo je oblikovala prepričljivo in samozavestno. Stotnikovi hčerki, Danico in Vido sta prepričljivo igrali Samanta Zara in Darja Pavio. Simpatičen lik služkinje Mare je odigrala Serena Mučič. V dogajanju sta se lepo in sproščeno vključila tu-

di Martin Marušič in Dimitri Brajnik v vlogah Roberta Časla in Ivana Slemška.

In še dodatno presenečenje. Besedilo Antona Medveda je za štandreško predstavo glasbeno opremil z zelo primernimi vložki Ivan Mignozzi. Avtorju glasbe gre zasluga, da je igra pridobila na živahnosti in postala pravzaprav spevoigra.

Za klavirsko spremljavo pa je skrbela Ticijana Zavadlav.

Mladi ansambel je nastopil v izkušeni režiji Emila Aberška, ki že dobro pozna štandreške igralce, saj pri njih sodeluje že več kot deset let. Pozna se mu, da se pri novogoriškem gledališču ukvarja z mladino. Tudi scena, ki je zelo funkcionalna in prijetna, je njegova zamisel. Pri izdelavi scene je sodeloval Lucijan Pavio. Šepetala pa je Martina Nanut.

Premiera je navdušila številno občinstvo in vsa čast mladim nastopajočim, ki so se tako resno lotili dela. Želimo jim, da bi še nastopali s to predstavo, ki bo gotovo povsod nalezela na hvaležne gledalce in poslušalce, saj so nekateri mladi, predvsem Darja Pavio, pokazali tudi velike pevske zmožnosti.

Ob 50-letnici taborišča v Gonarsu se bosta ZVEZA SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE IZ GORICE in SLOVENSKA SKUPNOST

poklonili vojnim žrtvam

V soboto, 31. oktobra, ob 16. uri pred spomenikom v Gonarsu. Sodeluje mešani pevski zbor »Rupa-Peč«, polaganje vencev in govor Iva Jevnikarja. Dr. Kazimir Humar se bo z molitvijo spomnil vojnih žrtev.

Zvečer ob 19. uri bo v cerkvi sv. Ivana v Gorici sv. maša za vojne žrtve.

Duhovniki v Italiji

Ta teden so v kraju Collevaleza zbrani italijanski škofje na svojem letnem zborovanju; del posvetov bodo posvetili duhovnikom in vzgoji v bogoslovju. Stanje je naslednje:

Vseh škofij v Italiji je 226, škofijskih duhovnikov 37.463 in 6.461 redovnih duhovnikov, 14. 141 pa ni v dušnem pastirstvu iz raznih razlogov (starost, bolezen,

pouk na šolah itd.) Vseh duhovnikov v naši državi je torej 58.068.

Župnij je 25.879, župnikov pa 31.881; srednja starost 59 let.

V goriški škofiji je 143 škofijskih duhovnikov, župnij pa 91. Največ novomašnikov je bilo leta 1944 in sicer 8, leta 1989 eden, leta 1990 eden.

november 1992

in okolica

Kdaj	Kje	Kaj	Prireditelj
Pet. 30.10	20. Dornberk	MePZ »PODGORA« KONCERT V ŠOLI	Podgora
Sob. 31.10.	16. Gonars	Proslava umrlih žrtev vojne	ZSKP, SSk
Ned. 1.11.		POKLON PRED SPOMENIKI V POSAMEZNIH VASEH	
Sob. 7.11.	20.30 Katoliški dom	Premiera Vodopivčeve operete »Srce in denar«	ZSKP
Ned. 8.11.	17. Katoliški dom	PONOVITEV OPERETE	ZSKP
Ned. 8.11.	Podgora	GOSTOVANJE ZBORA IZ ŠENTJURJA PRI CELJU	MPZ Podgora
Čet. 12.11.	20.30 Katoliški dom	Ponovitev operete	ZSKP
Ned. 15.11	Mavhinje	NASTOP PD »ŠTANDREŽ« Z IGRO »RENDEZ VOUS«	
Ned. 15.11.	Nabrežina	Koncert MePZ Podgora z Vodopivčevimi pesmi	
Ned. 15.11.	16.00 Števerjan	KULTURNI PROGRAM	
Sob. Ned. 21.- 22.11.	Katoliški dom	Cecilijanka	ZSKP
Pet. 27.11.	Gorica	MePZ »ŠTANDREŽ« in »PODGORA« NA ITAL. CECILJANKI	

Katoliški dom, Gorica, Drevored 20.sept.85
tel. 33340

- SSO, tel. in telefax 536455
- telovadnica, tel.32310
- ZSKP, ZCPZ, SZSO-SGS, MePZ L.Bratuž in M.Filej,
Oder 90, zadruga Ojsternik, ŠZ Olympia, društvo
A.Gregorčič, ansambla Prijatelji in Bleu Angels,
odbor staršev, SKPD M.Filej

Člani ZVEZE SLOV.KATOL.PROSVETE:

- SKPD F.B. Sedej - Števerjan
- PD Podgora - Podgora
- SKPD M.Filej - Gorica
- MoPZ M.Filej - Gorica
- MePZ L.Bratuž - Gorica
- PD Štandrež - Štandrež
- PD Rupa-Peč - Rupa-Peč
- Ljudski radio - Gorica

SKPD Hrast- Doberdob
PD Jadro - Ronke

